

תתחילו להקשיב. אנחנו שנים על גבי שנים מנחלים דו שיח של חרשים. כל אחד עסוק בלהשמיע, הרבה פחות אם בכלל, להקשיב. הנה בהפטרת השבבוע עם ישראל טוען להקב"ה שהוא יתב"ש שכח אותנו. הקב"ה אומר גם כאשר בשר ודם במצבים שונים ומשונים ישכחו מילדיהם (למשל ברכב...) הקב"ה לא שוכח אותנו. הוא מאזין ומקשיב. תמיד בכל עת ובכל שעה. משה רבינו שב ומפרט כמה פעמים בפרשה לא לשכוח את השי"ת. אנחנו חיים בדור של אחרי הדור של התועי רוח ובינה אשר סגדו לצה"ל ולכוחם ועוצם ידם. הקב"ה הנחית להם סתירה מצלצלת בשם מלחמת יום כיפור שהעירה המונים לראות את יד ההשגחה העליונה. ראו בחוש את כי לא יטוש ה' עמו ונחלתו לא יעזוב. (השיר המפורסם הולחן בימות המלחמה) ושוב קמים כל מיני "כוחי ועוצם ידי ניקעם" אשר חושבים שהם מנחלים פה משחו. שנאתם לתורה וללומדיה עולה מעלה מעלה. אלו שגיעלו נפשם בשרצים ורמזים ונתקיים בהם לעילא ולעילא וניטמתם בם. בעת, לקראת הסוף של ההפטרה ישעיה הנביא מדגיש זאת ביתר שאת. הוא אומר "מי בכם ירא ה' שומע בקול עבדו". לשמוע זה ההתחלה של יראת שמיים. לשמוע זה הקניין השני של קנייני תורה. כאשר נרכוש את מידת השמיעה, מעבר לזה מידת ההקשבה ומעל לזאת מידת ההאזנה, אזי בוודאי נקנה יראת שמיים טהורה. מימות משה רבינו מדברים אילינו על מה הדרך הישרה שיבחר האדם לבל יבשל. אילו רק היינו שומעים. זורקים את קשיות העורף והסרבנות. זה הזמן ללמוד את הפרשה באר היטיב. ללמוד מה יש לסלק, לשקן ולתעב. ומה יש לקרב ולעשות בכל לבבינו ונפשינו. הכל כתוב בפרשה בצורה הברורה ביותר. גם נאמר מפורש והיה עם שומע, תשמעו. מי שמתחיל לשמוע מעט לבסוף ישמע הרבה. הבה נשים לב לדברים. להקדיש זמן ללימוד הלכה לדעת איך מקיימים את המצוות בהידור. הבה נתחיל להקשיב איש לרעהו כדי שנוכל לתת כתף ולעזור לזקוקים איך שהם צריכים את העזרה באמת, לא באופן שאנחנו החלטנו. משה רבינו מזכיר שוב את מה שאנחנו אמורים להגיד בפסוק הראשון כל בוקר, ראשית חכמה יראת השי"ת. מה הקב"ה דורש מאיתנו, כי אם ליראה. הז"ל כבר למדנו שלגבינו יראת שמיים היא לא מילתא זוטרתא. אנחנו חייבים להשקיע את כל כוחינו כדי שלעולם יהא אדם ירא שמיים. על אמת. לא רק בשירה מן הלב. יראת שמיים טהורה. כאשר אנחנו מסדרים את היום שלנו ולומדים ספרים המחיים ומחזקים את יראת השמיים, כאשר אנחנו שונים הלכות בכל יום כדי שנוכל לקיים אותם באופן של לכתחילה בלי פקפוקים, ודאי שהקב"ה ירבה ימינו וימי בנינו בארצינו הקדוש והטהורה כימי השמיים על הארץ. לאחר שישים מדברות כעדן וערבות כגן השי"ת, שישון ושמחה יימצא בה, תודה וקול זימרה. אז לא יתיצב איש בפנינו כי יראת השמיים שעל

פנינו יפחיד וירעייד את כל שונאי השי"ת וכלל ישראל ואנחנו נעלה להר בית השי"ת לחגוג בשמחה ובטוב לבב לעולם ועד.

וזכרת את כל הדרך וגו'. יאמר, כי תוכל לדעת שיש בעשיית המלות טובה שלמה ולא יהיה לדיק נעזב ומבקש לחם, כי השם מפרנס אותך במדבר במעשה נס גדול בעבור לכתך אחר מלותיו. וכבר פירשתו בפרשת המן טעם למען ענותך לנסותך לדעת את אשר בלבבך התשמר מלותיו אם לא – כי היה נסיון גדול להם, שלא ידעו ענה לנפשם ויכנסו במדבר הגדול לא מקום לחם, ואין בידם כלום מן המן אבל ירד דבר יום ביומו וחס השמש ונמס, וירעבו אליו מאד. וכל זה עשו לשמור מלות השם ללכת כאשר יראה. והשם היה יכול להוליכם בדרך הערים אשר סביבותיהם, אבל הביאם בנסיון הזה כי ממנו יודע שישמרו מלותיו לעולם: וטעם אשר לא ידעת ולא ידעון אצתיך – כי לא ידעת זמן שתוכלו לחיות בו ימים רבים, ולא הגיע אליכם כן בקבלה מאבותיכם. או יאמר כי עשה עמכם החסד הגדול הזה אשר אבותיכם הקדושים לא הגיעו אליו, כי אף על פי שהלכו אחריו ככל אשר ראה אותם לך לך מארכתך וממולדתך ומבית אביך, לא הגיע מעלתם שיפרנסם בדגן שמים כאשר עשה לך. וכן אמרו במדרש במדבר סיני רבה, בזכות משה הייתם אוכלים המן מה שלא ראו אבותיך הקדושים שנאמר ולא ידעון אבותיך. ופירש כי עשה זה להודיעם כי הוא המחיה האדם בכל אשר יגזור, א"כ שמור מלותיו וחיה: ויתכן לפרש כי ויענך וירעיבך ויאכילך את המן – ענינים שונים, יאמר כי ענה אותך בלכתך במדבר ארבעים שנה, כענין ענה בדרך כחי, וירעיבך, מתחלה, כמו שאמרו להמית את הקהל הזה ברעב, ואחרי כן האכילך את המן, להודיעך כי על כל מולא פי ה' יחיה האדם. וכן המאכילך מן במדבר אשר לא ידעון אבותיך, וספר הנס שעשה להם. "ולמען ענותך" שז' אל המוליכך הגדול והנורא וגו' ולמאון וגו'. אבל מה שאמר בפרשת המן למען אנחנו היכך בתורתו אם לא, שאתן לכם לרכייהם ושאלתם אביא להם ואראה אם ישמעו אלי ברבות הטובה. וזה עולה בדרך הפשט, אבל הענין הראשון הוא אמת ונכון: הרמב"ן מאיר לנו את הדרך ומחזק אותנו. כאשר רואים "צדיק ורע לו" מתעוררים קושיות. האם הוא באמת צדיק. ואם הוא באמת צדיק, מדוע רע לו. הבה נזכור לא מה שהגמרא מספרת לנו על רבי אלעזר ברבי שמעון. הוא קרא לייסורים רעים אהובים. הוא בקש מהקב"ה כל לילה בעלותו על משכבו לנוח, היות שסיימתי את חוק הלימוד היומי, אין חשש של ביטול תורה, אז אנא ממך בורא העולם, שלח לי את הייסורים האהובים. שהרי נעים זמירות ישאל כתב ש"אשרי" האדם אשר י-ה מייסרנו. הוי אומר שמבט חיצוני אין בה די להבין את עומק העניין. לרבי אלעזר הייסורים היו פרס. צדיק וטוב לו. למרות שכל מי שראה דליי הדם שיצאו מהבית חשבו שרע לו. בעצם לא היה טוב ממנו. הוא הרגיש בהם סוג של מילוי רצון. בעת, משה רבינו מבקש מעם ישראל להסתכל פנימה. ארבעים שנה שהינו יחד במדבר, האם הם היו טובים. בודאי, ללא כל ספק. ולמה, כדי ללמד כי לא על הלחם לבדו יחיה האדם כי על מוצא פי ה' יחיה. ואין טוב מזה. היסוד לכך היא שמירת המצוות. שמירה לא רק לקיים, אלא ממתין ומצפה מתי תבוא מצווה לידי ואקיימנה. כל החיים זה נסיון אחד גדול, מה חשוב לנו באמת, היכן אני מתאמץ ומוציא כוחותי. האם בקיום המצוות או בענייני הגשמיים. לכן, דווקא לאחר החורבן אנחנו קוראים פרשיות אלו כי כאשר ייסר איש את בנו ה' א' מייסרך, כדי שנתיישר ונעשה את הטוב והישר בעיניו.

ולמדתם אותם את בניכם לדבר במ שבתיך בביתך ובלכתך בדרך ובשכבך ובקומך. כבר ידעת גדול חיוז מלות המעשיות, כמה עולמות מתקן בעשייתן וכמה עולמות מחריב בצטולן כמו שרמזנו זה כמה פעמים. וחולי יקשה לך אחרי שהמלות המעשיות הן תלויים באשלי רכזי, מדוע אמרו רבותינו ז"ל גדול התלמוד שהתלמוד מביא לידי מעשה, והתשובה היא כי עקימת שפתו הוי מעשה, ואין לך דבר חשוב לפני השם יתעלה יותר ממעשה הלמוד. ובהתחברות שתי התורות כאחד תורה שכתב ותורה שבעל פה, כי הדברים ההם צוקעין ועולים למעלה ואין לך מעשה גדול מהם: דברי מרן הריקאנטי מבהילים. ראשית לבל המעשים היא לימוד התורה, לימוד

בהבנה אשר תוביל לקיום התורה והמצוות. זה המצוה הקיומית של כל המצוות, לולא החיבור של תורה שבכתב ותורה שבעל פה לא ניתן לקיים שום מצוה קיומית. מי יודע מה זה מזווה ומה צריך לשים במזווה, איך נראים תפילין והיכן להניחם ולקשרם. ממילא יש לשים לב להיות מן עמלי התורה כדי לזכות אכן לקיים המצוות. ובספר הזוהר רבי יוסי הוי אזיל באורחא, פגע ביה ר' חייא, אמר ליה הא לאוקמוה חזרייא הא לכתוב בעלי בזבח ומנחה עד עולם, בזבח ומנחה אינו מתכפר אבל מתכפר בדברי תורה, אמאי בגין דדברי תורה סלקא על כל קרבנין דעלמא, אמר ליה הכי הוא ודאי, לכל מאן דאשתדל באורייתא אף על גב דאתגזר עליה עונשא מלעילא ניחא ליה מכל קרבנין ועלוון דעלמא, והוא עונשא אתקרט, ובגין דלעיי בשמיה דקודשא צריך הוא אתפייס בהדיה, הנה עוד יסוד גדול אשר בהתקרב יום הכתרת המלך, ראש השנה, כדאי מאד לדעת. כל מי שעוסק בתורה, היינו שזה "העסק" שלו, כאשר שואלים אותו מה נשמע הוא יענה על איזה רש"י מחודש אשר ראה זה עתה וכן על זה הדרך. ממש העסק שלו, כל ה"נייעס" זה רק דברי תורה. הפך בה והפך בה. ותא חזי לא אתדכי בר נש לעלמין אלא במלין לאורייתא, בגיני כך מילין לאורייתא לא מקבלי טומאה בגין דהיא קיימא לדכאה אינון מסאבי, אסוותא באורייתא אשתכח דכתיב רפאות תהי לשרך, דכייאת דכתיב יראת יי' טהורה, מאי עומדת לעד, דקיימא תדירא בההוא דכיתא ולא אתעדי לעלמין. מבהיר לנו הרקאנטי, שלא תחשוב שמדובר בלימוד תורה של חמור נושא ספרים. מי שצובר ידע להיות סוג של אנציקלופדיה, אבל לא לומד על מנת לקיים. לא ולא. מדובר בלימוד שמביא לידי מעשה. לימוד שמביא לידי יראת שמים. לימוד שמביא לידי אהבת השי"ת. וטעם למען ירבו ימיכם, רמוז בסוד העבור, שהם עלמס יסובו ויאריו ימים והבן זה. וטעם כימי השמים על הארץ הם הראשונים, והמשכיל יבין. וטעם ולדבקה בו כמו ובו תדבק וכבר פירשתי. ולפי הפשט הדבקות הוא שלא תפרד מחשבתו לעולם מן הזורא בלכתו ובשכבו ובקומו עד שיהיו דבריו עם השם תמיד, והאנשים שיש בעלמס מעלה זאת הם עלמס מכון לשכינה כי היא הולכת עמהם ואף בחייהם לרורים בלרור החיים. והחכם רבי עזרא כתב כי עיקר עבודת המשכילים וחושבי שמו ובו תדבקו. דהיינו מהרגע שהאדם קם בבוקר מיד ידע לומר ולעשות שויתיה ה' לנגדי תמיד. ידביק במחשבתו שהוא נצב לפני מלך רם ונשא. מרגע זה ואילך, הרי כל התנהגותו תשתנה למשך כל היום. לכן יש ללמוד באר היטיב הנהגות אדם בבוקר, כי הראשית יורה מה יהיה באחרית. ומי שפתח יומו מהרגע הראשון בידיעה לפני מי הוא עומד, יידע כל היום להתנהג לפני מי הוא עתיד ליתן דין וחשבון. ממילא נמצא שדבק בהשי"ת. וזה כלל גדול בתורה לתפלה ולזכרות להסכים מחשבתו באמונתו כאילו דבקה למעלה, לחבר את השם באותיותיו ולכלול בו עקר ספירות כשלהבת קשורה בגחלת בפיו ויזכרו בכתבו ובשכבו ויזכרו, סימן לדבר אמור לחכמה אחותי את וגו'. ואפשר עוד כי ולדבקה בו הוא הגמול האמתי, כי ההולך בדרכי השי"ת במיתתו יהיה דבק בשכינה ויזכה לתענוג העולם הבא, עד שנלכדה נפשו בלרור החיים שהוא הקו השנה, וזיובל שבה עד התשובה אשר מסס חולכה. הוי אומר על מנת לזכות לעולם שכולו טוב יש לעבוד את השי"ת ללא הפסק. זאת אומרת עשרים וארבע שעות ביממה אנחנו צריכים לייחד את מחשבתנו איך אנחנו משתדלים לקיים תורה ומצוות כמו שהקב"ה היא מצפה מאיתנו. ללמוד תורה כדי לקיים מצוותיה. לקיים מצוות כדי להיות קרובים להשי"ת. זה מעגל. מעגל שכל יהודי אשר בשם שומר תורה ומצוות ייקרא חייב ללכת בה.